

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3758/2019
11.03.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници малолетних тужилаца АА и ББ, обоје из ..., које заступа законски заступник мајка ВВ, чији су пуномоћници Милорад Михајловић, адвокат из ... и Маријана Сунајко, адвокат из ..., против тужених Основне школе и предшколске установе "ГГ" у ..., коју заступа законски заступник ДД, чији је пуномоћник Александар Ковачевић, адвокат из ... и Републике Србије, Министарства здравља, коју заступа Државни правобранилац, ради утврђења дискриминације, одлучујући о ревизији малолетних тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2021/19 од 30.05.2019. године, у седници већа од 11.03.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија малолетних тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2021/19 од 30.05.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 2494/18 од 15.01.2019. године, одбијен је тужбени захтев којим су тужиоци тражили да се утврди да је тужена Основна школа и предшколска установа "ГГ" у ... дописом број ../2018 од 27.04.2018. године извршила акт дискриминације по основу здравственог стања – вакциналног статуса малолетних АА и ББ, као и да се утврди да је тужена Република Србија, Министарство здравља дописом број 512-02-0005/2018-10 од 12.01.2018. године извршила акт посредне дискриминације по основу здравственог стања – вакциналног статуса малолетних АА и ББ, а да се туженима наложи да о свом трошку објаве ову пресуду у дневном листу са националним тиражом у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде, те обавезу да малолетним тужиоцима солидарно исплате парничне трошкове са затезном каматом од извршности до исплате у року од осам дана под претњом извршења. Тужиоци су обавезани да туженој Основној школи и предшколској установи "ГГ" на име трошкова поступка исплате 13.500,00 динара, а Републици Србији по истом основу 6.000,00 динара у року од 15 дана.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2021/19 од 30.05.2019. године, жалба тужилаца је одбијена и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 2494/18 од

15.01.2019. године је потврђена, а захтев тужилаца за накнаду трошкова жалбеног поступка је одбијен.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужиоци су благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права, битне повреде одредаба парничног поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 87/18) и члана 41. став 4. Закона о забрани дискриминације ("Службени гласник РС" број 22/2009), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужилаца неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју овај суд пази по службеној дужности, а у ревизији се не указује на битне повреде одредаба парничног поступка које могу бити основ за изјављивање ревизије по члану 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, малолетна тужиља ББ је рођена ...2012. године, а њен малолетни брат АА ...2014. године, с тим што је њихов законски заступник мајка ВВ. У име малолетне деце њихова мајка је 01.09.2017. године закључила са туженом Основном школом и предшколском установом "ГГ" уговор по коме се установа обавезала да малолетним тужиоцима пружа васпитно образовни рад, осмисли коришћење времена, развијање склоности, организује забавне активности и учење кроз игру и то у периоду од септембра 2017. до септембра 2018. године са боравком од осам часова код тужене установе "ГГ". Поменуте услуге ће се пружати у просторијама установе, утврђене су и обавезе корисника услуге – да поштују ред и дисциплину, да накнаде евентуално проузроковану штету и слично, као и да на име трошкова пружања услуга месечно плаћају 130 евра у динарској противвредности. Малолетна деца као корисници услуга нису била вакцинисана ММР вакцином. Институт за јавно здравље Војводине је 04.01.2018. године пријавио епидемију морбила у граду Новом Саду уз констатацију да се узраст оболелих креће у распону од девет месеци до 43 године, да су две оболеле особе невакцинисане, а статус осталих је непознатог вакциналног статуса против морбила и да су, узимајући у обзир епидемиолошке карактеристике морбила и присуство вулнерабилне популације могући нови случај обољења. Навео је да се од новембра 2017. године на територији Дома здравља Нови Сад спроводи допунска имунизација ММР вакцином свих невакцинисаних и непотпуно вакцинисаних обвезника, те да је обухват имунизацијом код предшколске деце узраста од 12 месеци до седам година око 92% а обухват у узрасту школске деце од навршених 7 до 14 година преко 95%. Предложио је мере поштреног надзора над морбилама најмање до истека двоструке максималне инкубације од последњег регистрованог случаја обољења, да ће се пратити епидемиолошка ситуација морбила на територији захваћеној епидемијом и да ће се наставити редовно извештавање опште и стручне јавности. Министарство здравља Републике Србије је 12.01.2018. године доставило допис свим предшколским установама на територији Републике Србије поводом актуелне епидемиолошке ситуације малих богиња (морбила) у Републици у коме је наведено да је у складу са Законом о заштити становништва од заразних болести обавезна имунизација лица одређеног узраста као и других лица одређених законом, а коју то лице као родитељ

односно старатељ не може да одбије осим у случају постојања медицинске привремене или трајне контраиндикације коју утврђује доктор медицине и одговарајуће специјалности или стручни тим за контраиндикације. Наведено је да је за боравак деце у предшколским и школским установама као и у установама за смештај деце без родитељског старања неопходно да ова деца буду вакцинисана осим у случају медицинских контраиндикација које потврђује доктор медицине одговарајуће специјалности или стручни тим за контраиндикације. У наведеном допису Министарства здравља цитиране су и одредбе Правилника о имунизацији и начину заштите лековима којим је наведено да је за боравак детета у предшколској установи неопходна потврда изабраног лекара односно педијатра да је дете здраво и уједно вакцинисано, а за децу са привременом или трајном контраиндикацијом неопходна је потврда стручног тима. По пријему наведеног дописа тужена установа "ГГ" је на огласној табли истакла обавештење 31.01.2018. године у коме се родитељима поручује да је потребно да донесу вакциналне статусе деце, а уколико то не учине тада невакцинисана деца неће смети у вртић док ће за привремено невакцинисану децу бити потребна потврда о разлогу невакцинисања. Осим овог писменог обавештења законска заступница малолетних тужилаца је усмено обавештена о наведеном односно да уколико не донесе потврду да су деца – тужиоци вакцинисана деца неће моћи да бораве у предшколској установи. Како малолетни тужиоци нису доставили потврду о вакцинацији законска заступница је постигла усмени договор са управом тужене предшколске установе да се малолетни тужиоци привремено повуку из колектива док се ситуација не стабилизује. У току априла 2018. године иако малолетни тужиоци нису вакцинисани родитељи тужилаца су сматрајући да имају валидан уговор децу довели у предшколску установу, али боравак им није одобрен од стране васпитачице јер нису доставили потврде да су малолетни тужиоци вакцинисани. Након тога, законска заступница малолетних тужилаца је 20.04.2018. године упутила предшколској установи захтев у коме је тражила да се писмено изјасни по ком законском основу се захтевају поверљиви подаци из здравственог картона малолетне деце, тј. њихов статус о вакцинацији. Дописом од 27.04.2018. године тужена установа "ГГ" је одговорила на наведени захтев у коме се позвала на Закон о заштити становништва од заразних болести, Закон о јавном здрављу, Закон о здравственој заштити и Закон о правима пацијента, као и на решење Уставног суда од 26.10.2018. године. Наведено је да је епидемија морбила проглашена за територију Града Новог Сада, да је због тога опасност од ширења малих богиња у колективима. У допису је и закључено да с обзиром да је проглашена епидемија морбила, да је Министарство здравља донело наредбу да родитељи морају да доносе вакциналне статусе деце, а пошто то родитељи малолетних тужилаца нису урадили, односно одбили су да учине, то је тужена установа принуђена да малолетне тужиоце искључе из колектива.

У овој парници, малолетни тужиоци тврде, да полазећи од права сваког на предшколско образовање под једнаким условима, као и да је њима то право ускраћено због њиховог личног својства, здравственог стања – невакциналног стања актима тужених који су наведени, тужиоци су лишени тог свог права и на тај начин су дискриминисани, па траже да се то у парници и утврди. Нижестепени судови налазе да је такав тужбени захтев неоснован. Обавезна вакцинација деце јесте мешање државе и вид ограничења права и слобода, али је то акт који је нужан у демократском друштву ради заштите вишег интереса – јавног здравља. Осим тога у ситуацији када малолетни тужиоци нису били вакцинисани, а што је утврђена обавеза, они и нису били у истој

ситуацији са осталом вакцинисаном децом која су похађала предшколску установу, па се не може говорити о различитом поступању у истој ситуацији, а што је услов за постојање дискриминације. При томе, тужиоци нису доказали у поступку да је било невакцинисане деце која су у истом периоду похађала предшколску установу.

Правилно су закључили нижестепени судови да је тужбени захтев неоснован, а разлоге које су о томе навели прихвата и овај суд. Спорно питање у овој парници јесте да ли су тужени доношењем аката и њиховим спровођењем, што је за последицу имало забрану малолетним тужиоцима да похађају предшколску установу, све због тога што нису били вакцинисани, извршили акт дискриминације малолетних тужилаца по основу здравственог стања – вакциналног стања. У односу на ово питање правилно су нижестепени судови закључили да се у парници не могу упуштати у оцену вакцинације малолетне деце са медицинског аспекта, а такође ни ваљаности законских решења којима је обавезна вакцинација утврђена, већ суд треба да се изјасни о постојању дискриминације у конкретном случају. Имајући у виду постојећа законска решења као и релевантну судску праксу коју су нижестепени судови у својим одлукама исцрпно навели, а у прилог свог става, с тим у вези нижестепени судови су цитирали прописе који дефинишу дискриминацију, а који су истоветни са ставом Европског суда за људска права из одлуке Окpiszv. Germani број 59140/00 од 25.10.2005. године где је под дискриминацијом подразумевано неједнако поступање према лицима која се налазе у сличној или истој ситуацији без објективног и разумног оправдања када се оно заснива на неком личном својству. Зато се у конкретном случају не може довести у сумњу став нижестепених судова да малолетни тужиоци нису били у истоветној ситуацији са осталом малолетном децом која су похађала предшколску установу управо због тога што малолетни тужиоци нису били вакцинисани. Није споран став изнет у ревизији да је неприхватљиво захтевати од малолетних тужилаца да се обавезно вакцинишу ако они то неће, то од њих није ни тражено, али ако то не прихвате онда су се они својом вољом издвојили од остале деце по овом питању, па се не могу позивати да су тиме дискриминисани. При томе и Закон о заштити становништва од заразних болести, како то наводе нижестепени судови, је предвидео и у којим случајевима деца имају право да не буду вакцинисана, а то је у случају контраиндикација које утврђује доктор медицине одговарајуће специјалности, а чега у овом случају није било.

С обзиром да су остали наводи ревизије усмерени на оспоравање вакцинације као медицинске мере и оспоравање закона којима је ова обавеза установљена, а што није предмет спора у парници, то је и одлучено као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа
судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић